

ŞARTA BAĞLI SERMAYE ARTIRIMININ GERÇEKLEŞME SÜRECİ

HAZIRLAYANLAR

Av. Gizem Bayram

Av. Buse Hamurcu

Av. Abdullah Erkam Yılmaz

İÇİNDEKİLER

03

Değiştirme ve Alım Haklarının Tanınması

04

Değiştirme Hakkının Kullanılması

05

Alım Hakkının Kullanılması

06

Esas Sözleşmenin Mevcut Duruma Uyarlanması

07

Değiştirme veya Alım Haklarının Sona Ermesi

08

Hükmün Esas Sözleşmeden Çıkarılması

Bir önceki bülten yazımızda anonim şirketlerin şarta bağlı sermaye artırımını kararı alması ve artırıma dayanak teşkil edecek esas sözleşme hükmünü düzenlemesi detaylıca anlatılmıştır. Bu yazımızda şarta bağlı sermaye artırımını yapmak isteyen anonim şirketlerin karar sürecinden sonra gerçekleştirmesi gereken süreç anlatılacaktır.

Değiştirme ve Alım Haklarının Tanınması

Anonim şirketlerin şarta bağlı sermaye artırımını gerçekleştirebilmek için değiştirme veya alım hakları tesis etmesi gerekmektedir. Şarta bağlı sermaye artırımında alım veya değiştirme haklarının doğum zamanı hakkında öğretide görüş birliği bulunmamaktadır. Ancak tahvil vb. borçlanma araçları ile tanınacak alım veya değiştirme haklarının, bu araçların satışı esnasında şirket ile alıcılar arasındaki sözleşme ile kurulmuş olduğu; çalışanlar için ise genel kurul kararının çalışan grubu hakkındaki belirginliğine bağlı olarak, ya genel kurul kararıyla ya da sonrasında yönetim kurulu kararıyla tek taraflı olarak tanındığı söylenebilir.

Değiştirme Hakkının Kullanılması

Mevzuatta şarta bağlı sermaye artırımına ilişkin hükümlerde artırıma; şirket veya topluluk şirketinden yeni çıkarılan tahvil vb borçlanma araçları sebebiyle alacaklı olanların ve çalışanların katılabileceği belirtilmiştir. Artırıma, normal tahvil vb. borçlanma araçları sebebiyle alacaklı olanlar katılamayacaktır. Alacaklıların şirket pay senetlerinden iktisap edebilmeleri için alım veya değiştirme haklarını kullanmaları gerekir. Ancak bunun için de kendilerine bu hakkın tanınmış olması gerekmektedir.

Değiştirme ve alım hakları, esas sözleşmenin şarta bağlı sermaye artırımına dayanak teşkil eden hükmüne ve yayımlanmışsa ihraç izahnamesine gönderme yapan yazılı bir beyanla kullanılacaktır. Kanunda sermaye artışının, hakların kullanılması ve pay senedi bedellerinin ifası ile kendiliğinden gerçekleşeceği belirtilmiştir. Ayrıca sermaye artırımının gerçekleştirilmesi başlığı altında düzenlenen hükümler, yazılı beyanı ve bununla birlikte pay senedi bedellerinin ifasını da öngörmüştür.

Alım hakkının kullanıldığına dair yazılı beyanın teslimi sonrasında para yatırılması yoluyla ödeme yapılması gerekmektedir. Bu durumda alım hakkını yazılı beyanla kullanan ancak pay senedi bedelini ödemeyen hak sahibi, şirkete karşı borcunu yerine getirmemiş olacaktır. Bu durumda şirket, kendisine olan borcunu yerine getirmeyen bu kişiler için hukuki düzenlemeler çerçevesinde işlem başlatmalıdır.

Değiştirme hakkına sahip olan kişiler, borçlanma aracına dayalı anapara ve faiz talebinden vazgeçerek bunun yerine şirket hisse senetleri almayı tercih ederlerse, bu tercihlerini şirkete yazılı bir beyanla bildirmeleri gerekmektedir. Bu yazılı beyanda, hak sahibi, değiştirme hakkını kullanma niyetini ifade ederek, ilgili esas sözleşme hükmüne atıfta bulunmalı ve hangi hisse senetlerini elde etmek istediği gibi ayrıntıları belirtmelidir.

Kanun, hisse senetlerinin bedelinin ödemesinin bir katılım veya mevduat bankası aracılığıyla ödeme veya takas yoluyla gerçekleştirileceğini öngörmektedir. Değiştirme haklarının kullanımında, takas hükümlerine uyulmalıdır. Şarta bağlı sermaye artırımında, pay bedelleri sadece takas veya nakit ödeme yoluyla yerine getirileceği şeklinde belirtilmiştir.

Kural olarak, şarta bağlı sermaye artırımında bir süre sınırlaması bulunmaz. Değiştirme ve alım hakları, esas sözleşmede aksi belirtilmediği sürece, sahipleri tarafından istedikleri zaman kullanılabilir. Ancak, şarta bağlı sermaye artırımına dair esas sözleşme hükmü, hakların kullanılma süresine ilişkin bir sınırlama içerebilir. Bu sınırlama, hakların ne zaman en erken katılabileceğini veya son kullanım tarihini içerebilir. Ayrıca, bu sınırlama, hangi tarih aralığında hakların katılabileceğini de kapsayacak şekilde belirlenebilir. Esas sözleşme hükmünde hakların kullanım süresi belirtilmişse, hak sahiplerinin bu sürele uymaları gerekmektedir.

Şarta bağlı sermaye artırımının gerçekleşmesi, şartın gerçekleşmesine bağlıdır. Bu şart, alım veya değiştirme haklarına sahip olan kişilerin bu hakları kullanma kararlarını vermesi ve bu karar doğrultusunda gerekli işlemleri yapmalarınıdır. Önceden ifade ettiğimiz gibi, alım veya değiştirme haklarını kullanmak isteyen hak sahipleri, şirkete veya bankaya yazılı beyanlarını iletmeli ve pay senetlerinin bedelini ödeme veya takas yoluyla ifa etmelidirler. Bu adımlar sonucunda, pay sahipliği hakları otomatik olarak oluşacak ve sermaye artışı gerçekleşecektir. Sermaye artışının gerçekleşmesi için ayrıca kabul veya tescil gibi ekstra işlemlere ihtiyaç yoktur. Yönetim kurulunun mevcut sermaye miktarını güncelleyerek tescil ettirmesi açıklayıcı mahiyettedir.

Değiştirme hakkının kullanımı ile pay sahibi olunmasında takas hükümlerine başvurulur.. Bu durumda yazılı beyanın kullanılması ve banka tarafından takasın geçerliliğinin tespiti ile şartın gerçekleştiği ve sermayenin arttığı kabul edilmektedir. Netice itibariyle pay sahipliği haklarının doğumu ve sermaye artışının gerçekleşme anını, değiştirilebilir tahvil vb. borçlanma araç sahiplerinin değiştirme haklarını geçerli olarak kullanmalarıyla takasın gerçekleşme anı olarak ifade etmekte bir mahsur olmayacaktır.

Alım Hakkının Kullanılması

Şarta bağlı sermaye artırımını düzenleyen TTK 463. maddede genel kurul kararıyla artırıma katılması sağlanabilecek gruptan biri de çalışanlar olarak gösterilmiştir. Çalışanlara değiştirme hakkından ziyade alım hakkı sağlanması daha uygun olacaktır. Zira değiştirme hakkı, pay senedi ile değiştirilebilir tahvil vb. borçlanma araçlarına bağlı olarak sunulduğu için çalışanlar için alım hakkı söz konusu olacaktır. Şarta bağlı sermaye artırımını ile şirket çalışanlarına pay senedi alım hakkı sağlanabilmesi için rüçhan haklarının kaldırılmış olması gerekmektedir.

Şarta bağlı sermaye artırımında, yeni çıkarılan tahvil veya diğer borçlanma araçları nedeniyle şirketten veya topluluk şirketinden alacaklı konumuna geçen kişilere yönelik olarak da alım hakkı sağlanabilir. Aslında burada, pay senedi ile değiştirilebilir tahvil gibi borçlanma araçları için tanınan değiştirme hakkına benzer bir durum söz konusudur. Örneğin, değiştirilebilir tahvillerde alacaklı kişi, tahvilin yerine şirket pay senetlerini talep etme hakkına sahiptir, ancak alım hakkını sağlayan opsiyonlu tahviller gibi borçlanma araçlarında alacaklı kişi, vade sonunda anapara ve faiz alacaklarına hak kazanmaktadır. Bu durumda, istediği takdirde bu alacakları ödeyerek şirket pay senetleri de edinebilir. Temel farklılık bu noktada ortaya çıkar.

Pay senetlerinden iktisap etme hakkının kullanımı, değiştirme hakkıyla benzer bir şekilde, şirkete yazılı bir beyanla kullanılmalıdır. Bu beyanda alım hakkının dayanağını oluşturan esas sözleşme hükmüne atıfta bulunulmalı ve gerektiğinde izahnamenin yayımlanması gerekiyorsa yayımlanmış izahnameye göndermede bulunulmalıdır. Değiştirme hakkının kullanımında olduğu gibi, alım hakkının kullanımında da alınacak payların sayısı, türü, cinsi ve itibari değeri gibi ayrıntılar belirtilmeli ve hakkın kullanımını açıklamaya yönelik bilgiler verilmelidir. Alım hakkının kullanımı sırasında, pay senedi bedellerinin ödemesi yine bir katılım veya mevduat bankası aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Esas sözleşme hükmünde alım hakkının belli bir zaman aralığında veya belirli bir tarihten sonra kullanılacağı öngörülmüşse, bu belirlenen sürelerle uyulmalıdır. Değiştirme hakkında olduğu gibi, alım hakkının kullanılmasıyla pay senetlerinin iktisabında da pay sahipliği haklarının doğuşu ve sermaye artırımını, alım hakkının kullanılmasını gösteren yazılı beyanın sunulması ve pay senedi bedelinin ödenmesiyle gerçekleşecektir.

Esas Sözleşmenin Mevcut Duruma Uyarlanması

Şarta bağlı sermaye artırımında, şartın gerçekleşmesiyle sermaye miktarının artması halinde, esas sözleşmedeki sermaye miktarı da güncellenmeli ve değiştirilmelidir. Bu işlem, hesap döneminin kapanmasından itibaren en geç üç ay içinde yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilir. Yönetim kurulu, diğer sermaye artırım yöntemlerinde olduğu gibi şarta bağlı sermaye artırımında da ilgili bir beyanname hazırlar. Bu beyannameye "**sermaye artırım beyannamesi**" adı verilir.

TTK'nın 457. maddesinin 1. fıkrasında, sermaye artırım beyannamesinin, bilgiyi açık, eksiksiz, doğru ve dürüst bir şekilde sunma prensibine uygun olarak hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Sermaye artırım beyannamesinde, ödenmesi gereken bedellerin ya da takas işleminin tamamlandığı ve bunun geçerliliğinin olduğu belirtilmeli, rüçhan haklarının neden kaldırıldığına dair gerekçeli bilgi ve belgelere yer verilmelidir. Ayrıca, şarta bağlı sermaye artırımının ve uygulanmasının kanun hükümlerine uygun olarak yapıldığı da ifade edilmelidir. Beynamede, yeni çıkarılan payların sayısı, itibari değeri, türleri, belirli gruplara sağlanan ayrıcalıklar veya hesap dönemi sonundaki sermaye durumu gibi detaylar yer almalıdır.

Yönetim kurulunun, hesap dönemi sonundan itibaren en fazla üç ay içerisinde tescil işlemi yapması ve sermaye artırım beyannamesini ticaret siciline sunması gerekmektedir. Tescil işlemi için başvuru sırasında Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde öngörülen belgelerin de sunulması zorunludur.

Esas sözleşmenin güncellenmesi sürecinde, esas sermaye veya çıkarılmış sermaye miktarı yeni duruma uyarlanır. Aynı şekilde, esas sözleşmedeki payların sayıları ve türleri de yeni çıkarılan paylara göre güncellenir. Eğer artırım, toplam itibari değere ulaşmamışsa, kalan itibari değer ve pay sayıları göz önünde bulundurularak ilgili hüküm mevcut duruma adapte edilir.

Değiştirme veya Alım Haklarının Sona Ermesi

Şarta bağlı sermaye artırımına temel teşkil eden esas sözleşme hükmü çerçevesinde çıkarılan tahvil ve benzeri borçlanma araçlarıyla ilişkilendirilen değiştirme veya alım haklarının veya çalışanlara sunulan alım haklarının en önemli sonlanma nedenlerinden biri, bu hakların kullanılmasıdır. Bu haklar kullanıldığında, borçlanma aracının sağladığı anapara ve faizden feragat edilerek, şirket hisseleri alınmaktadır. Alım hakları kullanılıp hisse senedi bedelleri ödendiğinde, ortaklık durumu elde edilir. Şirkete katılımı sağlayan alım veya değiştirme haklarının yenilikçi haklar olması ve bu hakların bir defa kullanıldığında sona ermesi özelliklerine dayanır, bu nedenle hakların kullanımı, hakların sona ermesine yol açan bir durumdur.

Değiştirme veya alım haklarının kullanımını sınırlayan bir süre öngörülmüşse bu süreye riayet edilmemesi hakkın sona ermesine sebebiyet verecektir. Şu hâlde süresi içinde kullanılmayan alım veya değiştirme hakları son bulacaktır. Bununla birlikte değiştirme hakkı sağlayan tahvil vb. borçlanma araçlarının vadesi geldiğinde değiştirme hakkı kullanılarak şirket pay senetlerinden iktisap edilmesi yerine anapara ve faiz alacağının tercih edilmesi durumunda da değiştirme hakkı son bulacaktır.

Çalışanlar için tanınan alım hakkında, çalışanın bu hakkı kullanabilmek için hakkın muhatabı olması yani çalışan statüsünde bulunması gerekmektedir. Çalışanın, kendisine tanınan alım hakkını kullanmadan önce çalışan sıfatının sona ermesi hâlinde kendisine tanınan alım hakkı da sona erecektir.

İflas ederek sona ermiş bir şirketin tanıdığı bulunduğu alım veya değiştirme hakları konusuz kalmaktadır. Bu durumda şirketin iflasıyla birlikte alım ve değiştirme haklarının son bulacağı belirtilmiştir.

Hükmün Esas Sözleşmeden Çıkarılması

Şarta bağlı artırım kararı, esas sözleşme değişikliği izne tâbi olan anonim şirketler için izin alınmasını, diğer anonim şirketler için artırım kararını izleyen otuz gün içinde şirketin merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescil edilmelidir. Tescilin karar tarihinden itibaren üç ay içinde yapılmaması alınan kararın ve izinlerin geçersiz sayılmasına sebebiyet verir. Artırım kararının ve dayanak hükmün tescili kurucu etkiye sahiptir.

Şarta bağılı sermaye artırım kararının genel kurul tarafından alınmasından sonra tescil edilecek ilk olgu, artırım kararının alındığı genel kurul kararıdır. Diğer olgu ise şarta bağılı sermaye artırımına dayanak teşkil eden sözleşme hükmüdür.

Tescil işlemi için yönetim kurulu şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret sicil müdürlüğüne başvurulması gerekmektedir.

Anonim şirketlerde şarta bağılı sermaye artırımı karar sürecine ilişkin genel nitelikli açıklamalarımıza ve diğer hukuki sorunlarınıza ilişkin tüm sorularınız için AEY Legal Hukuk Bürosuna ulaşabilirsiniz.

Kanunda, değiştirme ve alım haklarının sona ermesinin ardından, şarta bağılı sermaye artırımına dayanak teşkil eden hükmün yönetim kurulu tarafından esas sözleşmeden çıkarılması gerektiği belirtilmiştir. Kanun ayrıca, hükmün ticaret sicilinden de silineceğini öngörmektedir. Hükmün ticaret sicilinden silinmesi için, şarta bağılı sermaye artırımına dayanak teşkil eden hükmün yönetim kurulunca esas sözleşmeden çıkarıldığı için tescil edilmesi için başvuru yapılması gerekmektedir. Bu başvuru, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne yapılır. Bu başvuru sırasında, hükmün esas sözleşmeden çıkarıldığına dair yönetim kurulu karar belgesi ve esas sözleşme metninin güncel hali sunulmalıdır. Bu süreç, değiştirme ve alım haklarının sona ermesi sonrasında şirketin hukuki düzenlemelerinin güncellenmesi amacıyla önemlidir.

Şarta bağılı sermaye artırımında, esas sözleşmenin mevcut duruma uyarlanması ve artırıma dayanak teşkil eden hükmün esas sözleşmeden çıkarılması işlemleri, genel olarak esas sözleşme değişikliği olarak nitelendirilmez. Ancak Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde bu işlemler esas sözleşme değişikliği olarak kabul edilmiştir. Teorik olarak, bir şeylerin eklenmesi veya çıkarılması metni değiştirdiği gibi, bir esas sözleşme hükmünün çıkarılması da bir değişikliktir. Ancak, uygulamada her esas sözleşme değişikliği için genel kurul kararı gerektiği düşünülerek, bu tür değişikliklerin pratikte genellikle esas sözleşme değişikliği olarak kabul edilmediği ve bu nedenle genel kurul kararı alınmadığı yaygın bir anlayıştır. Bu yaklaşımın temelinde, işlemlerin zaman ve ekonomik kayıplara neden olabileceği gerçeği yatmaktadır.

Anonim şirketlerde şarta bağılı sermaye artırımının gerçekleşme sürecine ilişkin genel nitelikli açıklamalarımıza ve diğer hukuki sorunlarınıza ilişkin tüm sorularınız için AEY Legal Hukuk Bürosuna ulaşabilirsiniz.

Kaynakça:

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
- 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
- Aras, Cevdet. Anonim Şirketlerde Şarta Bağılı Sermaye Artırımı, Kırıkkale Üniversitesi, 2017.

Teşekkürler



Abdullah Erkam Yılmaz
Kurucu Avukat

İletişim:

aeylegal.com

erkam@aeylegal.com

Buse Hamurcu
Avukat

İletişim:

aeylegal.com

buse@aeylegal.com



Gizem Bayram
Stajyer

İletişim:

aeylegal.com

gizem@aeylegal.com

Sorularınız ve görüşleriniz için
bizimle iletişime geçebilirsiniz.